

Fjárlaganefnd Alþingis
Austurvöllur
101 Reykjavík

*Beiðni um fjárstyrk vegna framkvæmda við útisvæði og þróunar á sýningunni **Leiðarljós að lífhöfn** í og við Vélarhúsið við Reykjanesvita. Sótt er um 10 milljónir króna.*

Hollvinasamtök Reykjanesvita og nágrennis, k.t. 630317-1180, sækja hér með um styrk til framkvæmda við útisvæði og söfnun muna og skráningu þeirra og heimilda í tengslum við sýninguna **Leiðarljós að lífhöfn** sem fjallar um sjóslys og afleiðingar þeirra ásamt sögu Reykjanesvita og uppbyggingar á vitakerfi landsins. Saga sjóslysa á ríkt erindi til nútímans, landsmönnum er skylt að minnast þeirra miklu fórna sem sjómenn og fjölskyldur þeirra færðu til að efla byggðir og hag landsins. Á síðasta ári, 2025, var lokið við stækkun sýningarinnar og hún opnuð gestum í byrjun sumars. Þá var einnig opnað kaffihús og gestastofa í fyrrum íbúðarhúsi vitavarða, þar sem hluta sýningarinnar er að finna. Þar með er búið að nýta núverandi húsnaði til hins ítrasta. Þá lauk framkvæmdum vegna viðhalds Vélarhússins á þessu ári (2026) með endurnýjun glugga og uppsetningu á nýrri útidyrhurð.

Á næsta ári, 2027, er ætlunin að vinna að uppbyggingu útisvæðis, m.a. að byggja pall með rampi sem mun bæta verulega aðgengi hreyfihamlaðra að sýningunni. Þá verður sýningin víkkuð út með uppsetningu á skiltum á og við pallinn sem sýna kort og myndir af sjóslysum og munum úr sögu vitanna. Hafið er vinna við að flytja hleðslusteina frá Valahnúk úr elsta vitanum frá 1878 að Vélarhúsinu. Hleðslan verður nýtt í sérstakan útsýnispall sem verður að hluta til endurgerð á undirstöðum fyrsta vitans sem reistur var 1878 á Valahnúk og mun gefa góða mynd af stærð og umfangi fyrsta vita landsins. Framkvæmdin er tímafrek og vandasöm þar sem unnið er með hleðslusteina sem í raun eru minjar og ekki hægt að brjóta niður og saga eftir hendinni eins og ef um nýja steina væri að ræða. En um leið fær hleðslan dýpri merkinu þar sem nýttir eru steinar úr nærri 150 ára gömlum vita.

Markmiðið er að vígja hleðsluna og pallinn á 150 ára afmæli fyrsta vitans árið 2028.

Áformað er að stækka sýninguna í framtíðinni í stærri gestastofu eða nýju sýningarhúsi. Brýnt er að halda áfram markvissri öflun heimilda, ljósmynda og muna og kvikmyndaefnis sem tengist sjóslysum og björgunaraðgerðum. Hluti af þeirri vinnu felst í söfnun heimilda um erlenda sjómenn sem hafa farist hér við land í sjóslysum sem mun gefa sýningunni alþjóðlega tengingu. Þá verður til gagnabanki sem mun veita almenningi aðgang að gögnum og myndum á sérstökum vef um þessa sögu og ekki síst björgunarsveita sem hafa unnið ótal afrek og voru sérstaklega stofnaðar í upphafi til að bjarga sjómönnum úr lífsháska.

Áætlaður kostnaður við framangreind verkefni á næsta ári er 18 milljónir króna og er þá ekki reiknað með vinnuframlagi félagsmanna Hollvinasamtakanna sem unnið er í sjálfböðavinnu.

Reykjanesbæ, 22. september 2026

Með góðum óskum,
Hallur J. Gunnarsson, formaður
banar@banar.is
Sími: 821-5304